

PORTFOLIO EUROPEU DE LES LLENGÜES

2n i 3r Cicle d'Educació Primària (8-12 anys)

Guia didàctica

**Conselleria de Cultura, Educació i Esport
Direcció General d'Ensenyament
Ensenyaments en Valencià (SEDEV)**

Director del projecte: Agustí Pérez Folqués

Coordinadora de l'experimentació: Anna Marí Martínez

Equip de redacció de la guia (8-12 anys)

Coordinació de la guia: Pilar Pérez Esteve

Autoria: Montserrat Payà, Pilar Pérez Esteve, Vicent Roig Estruch i Eva Tarín.

Aportacions. Ignasi Carbonell Garcia, Lluís Ferrís Escartí (Assessoria Didàctica per a l'Ensenyament en Valencià). Francisca Abellán Ángel, Amparo Calpe Medina, Pascual Gallart Pineda, Inmaculada Garcia Hurtado, Maria Ángeles Garcia Lázaro, M Teresa Medina Iborra i Benidel Villar Torres (Assessoria dels CEFIRE d'Alacant, de Godella i d'Alzira).

Aportacions realitzades pels centres que han experimentat el Portfolio: CP El Palmeral d'Alacant; CP Emilio Varela d'Alacant; CP El Castell d'Albalat dels Sorells; CP Balmes de Guadassuar; C. Profesional la Salle de Paterna.

El Portfoli Europeu de les Llengües (PEL) d'Educació Primària

Índex

1. Introducció

- 1.1. Què és el PEL
- 1.2. Quina és la funció del PEL?
- 1.3. Objectius del PEL d'Educació Primària

2. Seccions del PEL d'Educació Primària

- 2.1. La Biografia lingüística
- 2.2. El Dossier
- 2.3. El Passaport

3. Aplicació

- 3.1. Integració en el treball a les classes de llengua
- 3.2. Quan s'ha d'omplir?
- 3.3. Qui l'ha d'omplir?
- 3.4. Com participen els pares i les mares?
- 3.5. Recomanacions d'actuació per al professorat.

4. Bibliografia

5. Activitats

1 Introducció

EL PEL

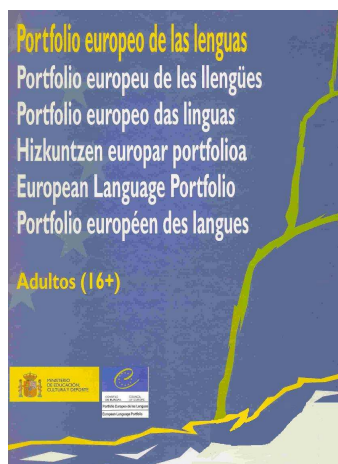
1. 1. Què és el PEL

El Portfoli Europeu de les Llengües (*European Language Portfolio*) és un document que indica la competència lingüística que un individu posseïx en una o diverses llengües. Este document permet registrar i presentar distints aspectes dels seus coneixements lingüístics i de les seues experiències amb les llengües amb què ha contactat per diversos motius.

El Portfoli és una proposta didàctica del Consell d'Europa que, seguint les orientacions del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües, proposa que cada europeu dispose d'un document personal en què s'incloga informació sobre les llengües i les cultures que coneix (destreses, coneixements, certificats, experiències viscudes, etc.) a fi de potenciar el plurilingüisme, el respecte a la diversitat o la mobilitat interna en el context europeu.

Hi ha 4 Portfolios:

- Portfolio Infantil (de 3 a 7 anys).
- Portfolio Primària (de 8 a 12 anys).
- Portfolio Secundària (de 12 a 18 anys).
- Portfolio Adults (de 16 o més anys).

Com és lògic, els de Secundària i Adults tenen, a més del valor formatiu, un clar valor acreditatiu.

En línies generals, el Portfolio segueix les directrius formulades pel Consell d'Europa i els objectius establits per al conjunt dels portfolios espanyols.

funcions del PEL

1.2. Quina és la funció del PEL?

El PEL té una doble funció:

- *Funció pedagògica:* fer que l'alumnat adquirisca major consciència del seu procés d'aprenentatge, adquirisca major autonomia i promoga l'educació al llarg de tota la vida. El PEL vol ser un instrument que fomenti la reflexió i l'autoavaluació i que, alhora, siga un revulsiu per a la coordinació del professorat de llengües i per a centrar l'ensenyament de les llengües en el desenrotllament de les competències lingüístiques, de manera que es facilite que cada aprenent siga responsable del seu aprenentatge.
- *Funció informativa:* informar de forma clara, prenent com a referència els nivells del Marc Europeu Comú de Referència (MECR), sobre el nivell de competència lingüística dels alumnes i usuaris de la llengua en general i sobre altres experiències importants al llarg del seu aprenentatge o de la seua carrera. El PEL il·lustra les capacitats lingüístiques de qui el posseïx. El seu propòsit no és el de substituir certificats i diplomes després d'haver aprovat exàmens formals, sinó que pretén oferir una informació addicional als citats certificats amb informació complementària sobre les experiències i les competències lingüístiques demostrades pel seu titular en les llengües que coneix.

Esta funció acreditativa i informativa és, òbviament, molt menys important per a l'alumnat de menor edat i adquirix rellevància per als que estan arribant al final de la seua formació o estan ja treballant. Probablement esta siga la raó per la qual el Consell d'Europa només haja introduït un Passaport estàndard per a adults.

Objectius

1. 3. Quins objectius té el Portfolio?

La utilització del Portfolio com una eina quotidiana pretén aconseguir que els xiquets i les xiquetes siguen conscients de l'existència de diferents formes de comunicar-se i vore el món des d'una òptica positiva, i així incentivar la curiositat i l'interés per aprendre de la realitat que els envolta (les llengües que es parlen a casa, les variacions que perceben en companys que parlen la llengua d'una altra manera, la valoració des de l'àmbit escolar de les tasques que realitzen en l'àmbit familiar -vore programes de televisió, vídeos,

viatges- o el reconeixement, com a educatives, de les estratègies de coneixement que utilitzen en l'àmbit domèstic).

Per tal d'aconseguir l'objectiu anterior, necessitem potenciar la comunicació entre l'escola i la casa, els dos àmbits on els xiquets i les xiquetes es desenrotllen, de manera que els sabers que es donen a casa es reconeguen a l'esfera acadèmica i que tots dos entorns es relacionen per tal de definir i potenciar l'adquisició de nous continguts.

El Portfoli pretén, a poc a poc, conscienciar els xiquets i les xiquetes dels coneixements que diàriament activen i, a més, els proporciona la possibilitat de citar-los i els ajuda a reflexionar sobre cada activitat que realitzen -com es comuniquen, les destreses i estratègies que utilitzen, les capacitats que es posen en funcionament...-. Però també ajuda a conèixer com l'aprenentatge d'una llengua i una cultura es recolza en coneixements que ja tenien i com totes les llengües que aprenen van conformant el seu coneixement sobre el món, al temps que es potencien actituds de respecte cap a altres llengües i altres cultures.

Així mateix, el Portfoli proposa l'aprenentatge d'altres llengües com una activitat a realitzar durant tota la vida, amb la qual cosa han de reconèixer que este Portfoli és només el principi. El projecte vol afermar la idea que el saber no és estàtic ni permanent sinó que contínuament evoluciona i canvia gràcies a les noves experiències. A més, el Portfoli també els servirà per a avaluar els seus aprenentatges i per a marcar-se noves fites.

2 Seccions del Portfoli

El Portfoli consta de les següents seccions:

- *Biografia* lingüística
- *Passaport* de Llengües
- *Dossier*

Biografia

2.1. *Biografia* lingüística

La Biografia lingüística facilita la implicació de l'estudiant en la planificació del seu aprenentatge, de manera que reflexione sobre el seu procés d'aprenentatge i progrés i l'avalue; a més, l'ajuda a valorar els seus coneixements en cada llengua, què és capaç de fer en una altra cultura, quin és el seu nivell de comunicació i hi inclou les seues experiències culturals obtingudes

fora del context educatiu. Així, les eixides a altres països, els intercanvis o les activitats aïllades i individuals ajuden a constatar progressos. La Biografia està concebuda amb una perspectiva pluricultural i promou l'aprenentatge de distintes llengües.

La *Biografia* lingüística pretén fomentar la sensibilització de l'alumnat cap a certs aspectes de la diversitat lingüística i cultural del seu entorn immediat i d'Europa.

Partint de la seua realitat lingüística, el xiquet o la xiqueta realitza una primera reflexió sobre les llengües que l'envolten i després sobre aquelles que es parlen en el seu entorn més pròxim: en la seua família (pares i mares parlants d'altres llengües, iaïos i iaïes, contactes amb altres llengües amb motiu dels viatges realitzats, etc.) o en el seu cercle d'amics, companys i d'entreteniment (llengües parlades per altres xiquets i xiquetes que procedixen d'unes altres tradicions; llengües que parlen personatges coneguts pels seus contactes amb els mitjans de comunicació, etc.).

La *Biografia* proporciona la possibilitat de fer-los conscients de l'existència d'unes altres llengües i de reconèixer el paper que representen en este aprenentatge les persones del seu entorn, cosa que genera una actitud que potencia i afavorix el seu aprenentatge social i el respecte a altres llengües i cultures.

En definitiva, la *Biografia* lingüística pretén, en l'àmbit individual, fomentar l'interés per l'aprenentatge de llengües i, en el terreny social, fomentar les actituds de valoració positiva del caràcter plurilingüístic i pluricultural de la nostra societat.

El Portfolio inicia el treball dirigit a la consecució dels objectius generals que es proposa el Consell d'Europa: contribuir a facilitar la integració dels ciutadans espanyols en l'Europa plurilingüe i pluricultural, millorar el coneixement, el respecte i la valoració de les comunitats històriques que conviuen a l'Estat espanyol i facilitar la integració de les recents migracions de famílies extracomunitàries.

MI Biografía lingüística. My language biography

LOS COLORES DE MIS LENGÜAS
COLOURS FOR MY LANGUAGES

PARA COMPLETAR MI BIOGRAFÍA ELIJO UN COLOR PARA CADA LENGUA QUE SE O QUE APRENDO

ESCRIBO LA LENGUA EN EL CUADRILLO BLANCO Y PONGO UNA X EN EL COLOR QUE ME GUSTO. A PARTIR DE AHORA BUSCARE QUE OTROS COLORES REPRESENTAN MIS LENGÜAS

LENGUA:

LENGUA:

LENGUA:

LENGUA:

LENGUA:

5

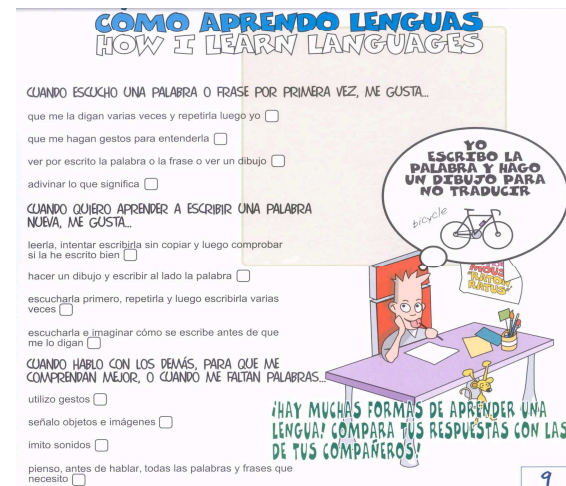
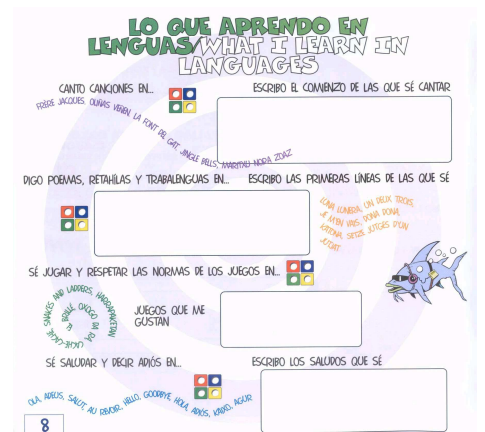
La primera activitat és la de decidir quin color adjudiquem a cada llengua. Es tracta d'una decisió que s'ha de prendre al principi de la primera aplicació i que ha de ser respectada al llarg de l'escolaritat. Per tant, convé que tot el centre unifique el color de cada llengua.

Si després d'eixe primer consens s'incorporen altres llengües, cal prendre novament un altre acord per decidir el color corresponent. S'hi pot afegir més colors per a les altres llengües que s'hi incorporen. Pensem que si arriba alumnat estranger amb dos llengües, la materna i l'oficial del seu país, es trobarà amb dos llengües oficials a la nostra Comunitat i dos d'estrangeres, generalment anglés i francés, en el seu currículum; així tindrà contacte amb 6 llengües i el PEL només contempla 4 possibilitats.

Una vegada decidits els colors per a cada llengua cal completar, amb els gomets de colors, la part de baix de la portada on apareix la primera llengua, la del centre i les altres que tenen relació directa amb l'usuari.

En la Guia didàctica trobaràs activitats per a elegir els colors de les llengües.

Una de les funcions pedagògiques essencials del PEL de Primària és aprendre a aprendre a fi de desenrotllar la consciència metacognitiva i les estratègies d'aprendre.

referència als processos d'aprenentatge i pretén que els alumnes focalitzen l'atenció no només en el que estan aprenent, sinó també en la manera d'aprendre-ho. Així mateix, considera que diferents alumnes poden tindre diferents formes d'aprendre i diferents preferències a l'hora de realitzar activitats i usar materials per a aprendre. Per tant, pretén guiar gradualment els aprenents per arribar a ser

més efectius i independents per mitjà del desenrotllament conscient de les seues estratègies d'aprenentatge i de la consciència de com aprenen.

Este és un dels principals objectius del PEL, ajudar els xiquets i les xiquetes a reflexionar tant sobre el que són capaços de fer en cada llengua com sobre el procés que han seguit per aprendre-la. En les activitats que es realitzen s'ha de tindre en compte sempre deixar un temps per a la reflexió individual i col·lectiva. Totes les pàgines de la *Biografia* conduïxen a este fi.

Dossier

2.2. El Dossier

El *Dossier* és el document on es guardarà una selecció dels treballs realitzats per l'usuari a fi de documentar i il·lustrar els seus èxits i les seues experiències i les competències lingüístiques. En el *Dossier* es poden incloure tot tipus de materials: des de textos propis, gravacions, vídeos, fotografies comentades, fins a senzills informes, projectes o tasques finalitzades per tal de mostrar no només la seua competència escrita, sinó també les seues produccions orals i les habilitats per a conversar.

El *Dossier* permetrà a l'alumnat aprendre a discriminar d'entre les activitats que realitza diàriament, dins i fora de l'aula, quines són més enriquidores, i alhora adquirirà la destresa de seleccionar materials representatius de les tasques realitzades per guardar-les i poder recordar-les en un futur. Es convertirà en la carpeta del tresor on hi haurà cabuda per als materials generats dins i fora de l'aula que crega més interessants: treballs, dibuixos, monedes, caràtules de vídeo, etc.

HE DECIDIDO GUARDAR / I HAVE DECIDED TO KEEP

HAGO UNA LISTA DE LAS COSAS QUE QUIERO GUARDAR.
DIBUJOS, POSTERS, ENVASES, CINTAS DE AUDIO Y VIDEO, DEBERES, PROYECTOS.

QUÉ ES WHAT IS IT?	AÑO YEAR	CURSO SCHOOL YEAR	DE DÓNDE VIENE WHERE IS IT FROM?	EN QUÉ LENGÜAS IN WHICH LANGUAGES?

4

Al document de l'alumne només apareix un apartat per anotar les coses que fa en totes les llengües, els jocs que coneix en cada una, els viatges que realitza i els contactes que ha tingut amb altres llengües i cultures i que li han agradat.

Per guardar tots "els seus tresors lingüístics", l'alumnat pot utilitzar la caixa maletí del PEL de Primària o utilitzar una carpeta o arxivador on guardarà físicament aquelles coses que s'han anotat al *Dossier* i que el documenten. Podrà guardar a la carpeta del Dossier totes aquelles coses i aquells treballs que tenen interès de conservar i que són testimoni dels seus viatges o les seues experiències viscudes amb persones que pertanyen a altres cultures o que parlen altres

llengües. També podrà guardar treballs realitzats dins i fora de la classe.

La finalitat del *Dossier* és la de documentar, amb treballs, records o proves, quines han estat les seues experiències en relació amb les llengües i cultures amb què ha tingut contacte. Es pretén així fomentar l'interés per guardar i apreciar les produccions lingüístiques pròpies i oferir un espai organitzat per a guardar les produccions i afavorir les experiències socioculturals.

En el *Dossier* es pot guardar les produccions —redaccions, treballs, poemes, contes, comentaris, esborranys, cartes, instruccions de jocs, receptes, etc.— en suport paper o informàtic, gravacions d'àudio i vídeo, fotocòpies o gravacions de discursos orals o escrits, aquells exercicis realitzats dins o fora de la classe que siguin representatius de les capacitats dels xiquets i les xiquetes en determinats aspectes, fotografies, objectes o records de viatges o experiències viscudes que representen contactes amb altres llengües i cultures, etc.

Passaport

2.3. El Passaport

L'objectiu del *Passaport* de llengües és registrar el repertori lingüístic de l'usuari del Portfoli d'acord amb els nivells estàndards del MECR. Es presenta en dos parts diferents: un joc de taula centrat en l'autoavaluació, i la part posterior del document que pretén aproximar els xiquets i les xiquetes als diferents nivells proposats en el MECR.

La finalitat d'esta part és la d'establir el nivell de competència que ha adquirit l'alumnat en cada una de les llengües i en cada una de les cinc destreses bàsiques (parlar, escoltar, interactuar, llegir i escriure), d'acord amb els nivells comuns de referència.

En el Portfoli només hi ha possibilitat d'enregistrar les capacitats en quatre llengües (en cas d'haver necessitat

d'augmentar el nombre de les llengües es pot realitzar una fotocòpia

del document i afegir-la al seu Dossier). Cada vegada que l'aprenent siga capaç de realitzar el que marquen els descriptors en alguna de les llengües, senyala la casella que corresponga a la llengua, la destresa i el nivell en esta primera part del Passaport.

Abans d'emplenar el Passaport, l'alumnat ha de comprendre ben bé el que signifiquen les cinc destreses i el nivell que se li demana per a omplir cada casella. És convenient omplir esta part després d'haver treballat el Dossier i la Biografia lingüística.

3. Aplicació

3.1. Integració en el treball de les classes de llengua¹

El PEL i el treball d'aula

El llenguatge és el principal instrument de comunicació, de representació, de socialització i d'aprenentatge i és responsabilitat de tots els docents i de totes les àrees, no només en les lingüístiques. Per això és tan important replantejar-nos, entre tots, com abordar l'ensenyança de les llengües. El PEL pot resultar un gran suport per a esta empresa com a instrument que facilita la coordinació pel que fa a l'aprenentatge de les llengües.

D'altra banda, la realitat plurilingüe dels centres fa cada vegada més necessari el tractament integrat dels continguts lingüístics. Hi ha una realitat cada vegada més evident: els centres educatius són plurilingües. Hui dia una nova realitat està sorgint amb força: les nostres escoles estan convertint-se a passos de gegant en un cresol de cultures. Esta complexitat i riquesa social comporta una gran complexitat lingüística que afecta el conjunt de la societat i, per descomptat, els nostres col·legis. Estan arribant molts xiquets i moltes xiquetes que desconeixen la llengua o les llengües d'ús del centre. Esta nova realitat té enormes implicacions en tots els centres i comporta acords que ha de prendre el conjunt de l'equip educatiu. La nova realitat multicultural i multilingüística fa del Projecte Lingüístic de centre un instrument de primer orde per a aconseguir l'objectiu de tota acció educativa: posar els mitjans perquè tots els xiquets i les xiquetes desenrotllen al màxim les seues potencialitats. El PEL pot ser l'element que aglutine i vertebre este plantejament.

La competència plurilingüe, la que és comú a diverses llengües, es reforça amb el desenrotllament de la competència en qualsevol de les llengües: la millora d'una comporta millores en les altres. A més, el que s'aprén en una llengua incrementa la consciència metalingüística i promou el desenrotllament cognitiu de qui aprén, ja que la llengua és el principal instrument d'aprenentatge. La competència comuna subjacent o la interdependència lingüística (Cummins, 1979; Huguet i Vila, 1997; Cenoz i Genesee, 1998)

¹ Per a una explicació més detallada, podeu consultar la Guia de Secundària o la bibliografia proposada.

implica que determinats aprenentatges, quan s'aprenen en una llengua, estan disponibles per a ser activats quan es necessiten en una altra. Per exemple, l'escriptura d'una carta suposa una planificació que atén almenys a: qui és el destinatari, qui és l'emissor, on es posa la data i el lloc, quin és l'objectiu de l'escrit, com s'organitzarà la informació, quines fórmules de cortesia per a saludar i per a acomiadar-nos utilitzarem, etc. Esta planificació prèvia de la carta és molt semblant en qualsevol de les llengües i, si hem après a fer-ho bé en una, podem utilitzar este aprenentatge en les altres.***

Quan omplir el PEL

3.2. Quan s'ha d'omplir el PEL?

La gran versatilitat del PEL fa que la resposta a este interrogant siga bastant abstracta en aparença. En principi, s'ha d'omplir sempre que siga possible i ara vorem per què.

El Passaport es pot omplir amb llapis al principi i al final de cada nucli temporal: trimestre, unitat, curs o més a sovint, tantes vegades com es considere oportú. Però la filosofia del PEL haurà d'estar present en cada una de les sessions i no només en el treball específic de llengua, perquè s'aprén llengua treballant qualsevol contingut de cada una de les àrees de coneixement per tal que siga realment una eina potent.

En realitat, la resposta a quan o amb quina freqüència dedicarem temps a la Biografia del PEL, és també: "sempre que siga possible". Ara bé, tant si es fan servir els materials del PEL com si no, el que sí que haurem de fer és que en cada classe, quan no es faça servir el PEL com a objecte físic, s'acomplisquen les funcions pedagògiques del PEL, que hauran d'estar presents sempre en l'atmosfera de classe. Hem de recordar permanentment els objectius d'aprenentatge i no deixar cap oportunitat per a animar l'alumnat a reflexionar sobre el seu aprenentatge.

Quan l'alume o l'alumna reprén el Passaport per avaluar, una altra vegada, el seu domini, estan tancant un recorregut que ha estat subjacent en tot el procés d'aprenentatge i formalitzat pel seu treball en la Biografia lingüística. La reflexió i l'autoavaluació són l'essència de la funció pedagògica del PEL. Tornarem a parlar d'estes dos accions més endavant.

Al Dossier es pot posar totes aquelles produccions que el xiquet o la xiqueta s'estime.

Qui ompli el PEL

3.3. Qui l'ha d'omplir?

El Portfoli l'han d'omplir els xiquets i les xiquetes amb l'ajuda del seus mestres (de cada una de les llengües). Esta qüestió s'ha de deixar clara en les primeres reunions de coordinació.

El PEL pertany a l'aprenent, és cada xiquet i cada xiqueta qui l'adquirix, l'ompli, el guarda i l'utilitza. No obstant això, l'interés que per a nosaltres té és com a instrument pedagògic, com a recurs didàctic per al conjunt de la classe, encara que el procés d'aprenentatge siga en última instància un procés individual que es construeix per interacció.

El fet que el PEL incloga totes les llengües de l'aprenent i que este desenrotlle experiències d'aprenentatge d'idiomes diferents amb professors també diferents, ens porta a la circumstància que la millor opció per a implantar el PEL a l'aula amb caràcter plurilingüe és que diferents docents de llengües cooperen entre sí. L'exemple més comú és que els docents de llengües ambientals i estrangeres d'un mateix centre i grup treballen conjuntament el PEL de tant en tant. Esta opció subratlla el caràcter plurilingüe i transversal del PEL.

Per últim, a l'hora d'omplir el PEL, s'ha de considerar que les tres seccions que el conformen presenten requeriments diferents respecte al plurilingüisme i el pluriculturalisme. El Passaport de llengües i alguns apartats de la Biografia (per exemple, *Les meues llengües*) només tenen sentit des d'una perspectiva plurilingüe i pluricultural: l'aprenent hi ha d'escriure les dades relacionades amb les diverses llengües amb què es comunica. Esta és una de les finalitats del Portfolio Europeu de les Llengües, això és, que l'alumnat siga conscient de la dimensió plurilingüística on està immers.

EL PEL i la família

3.4. Com participen els pares i les mares?

Fer partícips els pares i les mares de l'aprenentatge dels seus fills comporta un enorme estímul per als xiquets i les xiquetes i un element fonamental des del punt de vista educatiu. A més a més, l'aprenentatge de llengües no es realitza només dins de l'àmbit acadèmic, sinó que també hi ha de continuar fora. És una activitat que acompanya l'individu al llarg de tota la vida i on l'àmbit familiar adquirix, fonamentalment a estes edats, una gran importància.

Per explicar la participació de les famílies en l'ús del Portfolio, cal referir-se en primer lloc a una sèrie d'aspectes que configuren en la seua naturalesa la metodologia que suposa este sistema. Ara ens centrarem en la pròpia concepció del PEL per a observar com se'n deriven, segons el nostre parer, per si mateixes, les respostes a este interrogant.

En primer lloc, convé recordar que la proposta que constitueix el Portfolio té el caràcter de voluntarietat, en consonància amb les disposicions i propostes formulades des del Consell d'Europa. Sense entrar en els avantatges i desavantatges que implica la voluntarietat de la proposta, la motivació es fa fonamental. I precisament en este punt és on observem amb claredat la importància de la implicació de

tots els elements que conformen l'educació de l'alumnat en el seu desenvolupament.

En segon lloc, observem que la concepció del PEL el descriu com una proposta plurilingüe que integra també les llengües ambientals de l'alumnat. No es tracta que l'alumne aprenga una llengua nova (ni dos ni tres) amb una metodologia clàssica, ni que adquirisca un conjunt de coneixements aïllats sense utilitat ni connexió entre si. Ben al contrari, la idea que planteja el PEL es basa en el fet que l'aprenentatge de les llengües en una Europa pluricultural i plurilingüe ha de suposar la integració i la interconnexió de tots estos aprenentatges. Esta consideració plurilingüe s'aplica també al castellà i al valencià, amb les implicacions que comporta, això és, que els alumnes aprenguen a valorar totes les llengües per la seua utilitat com a vehicle de comunicació, que siguen capaços de donar importància a la cultura de què són suport, etc. D'altra banda, i continuant amb el caràcter integrador del PEL, el fet de parlar d'un territori immers en un procés de normalització lingüística, com és la Comunitat Valenciana, suposa que eixa interconnexió en l'aprenentatge i la integració de les llengües ambientals comporta una major valoració de la importància d'utilitzar les llengües ambientals (i possiblement, en un futur immediat, unes altres llengües) per a un nombre major d'àmbits d'ús, increment que suposa un bilingüisme (i repetim que potser plurilingüisme en un futur) efectiu i real en la majoria d'àmbits d'ús, cosa que afavorix el procés de normalització de què hem parlat abans.

En tercer lloc, altre aspecte que volem destacar del caràcter del PEL és la consideració de l'aprenentatge de les llengües com un procés que acompanya l'alumnat al llarg de tota la seua experiència vital. En efecte, el PEL suposa que l'alumne aprenga a vore l'aprenentatge de les llengües com una estratègia per a la comunicació, dia a dia, com una experiència vital o, dit d'una altra manera, com un treball que no s'acaba mai. A més, com vorem després, també ací tenen els pares i les mares una importància destacable, en introduir esta concepció d'aprenentatge continu en la visió general de l'alumnat.

Les consideracions anteriors posen de manifest la importància d'implicar les famílies en este procés. Si una família viu el procés educatiu en matèria de llengües des d'este punt de vista aconseguirà un rendiment major en l'aprenentatge de les llengües del seu fill o de la seua filla. Un altre aspecte en què és important la participació dels pares i les mares és en el desenvolupament de les actituds de respecte cap a la diversitat de llengües i de cultures.

A més a més, el caràcter de la voluntarietat del treball amb el PEL fa que la motivació siga imprescindible i, en este aspecte, els pares i les mares complixen un paper de primer orde.

Orientacions al professorat

3.5 Recomanacions d'actuacions per al professorat

La labor fonamental del professorat s'hauria de centrar a:

- ◆ **Guiar** les activitats dels xiquets i les xiquetes amb la finalitat de potenciar el desenvolupament de les estratègies que el dirigiran a l'autoavaluació del seu aprenentatge.
- ◆ **Evitar** la utilització del Portfoli com un instrument de control de notes o de selecció.
- ◆ **Actuar** de nexa entre la comunitat escolar i les famílies de manera que es fa significatiu l'ús del Portfoli, i informar les famílies sobre què és i què implica el PEL i emfasitzar-ne la utilitat.
- ◆ **Contactar** amb la resta de professorat del cicle i del centre per tal de perfilar pautes d'actuació i establir el codi de color associat a les diferents llengües.
- ◆ **Implicar**, a través de cartes, entrevistes, reunions, notes informatives, etc., els pares i les mares en el desplegament del PEL, i conscienciar-los de la importància que té i dels objectius que persegueix.
- ◆ **Organitzar** les activitats de col·laboració amb les famílies.
- ◆ **Assegurar** la privacitat dels documents recopilats per l'aprenent en el Dossier, dret que ha de ser rigorosament respectat.

Bibliografia

4. Bibliografia

- **Pàgines WEB**

http://aplicaciones.mec.es/programas-europeos/jsp/plantilla.jsp?id=pel_docs

Pàgina on es pot consultar, i descarregar, els Portfolis de les distintes etapes educatives: Educació Infantil, Primària, Secundària i Adults, elaborats per a Espanya. Així mateix, en esta pàgina es pot obtenir informació general sobre el Portfoli, els Nivells de Competència Lingüística, diversos recursos per al professorat i informació sobre congressos i seminaris.

[http://www.culture2.coe.int/portfolio/inc.asp?L=E&M=\\$t/208-1-0-1/main_pages/welcome.html](http://www.culture2.coe.int/portfolio/inc.asp?L=E&M=$t/208-1-0-1/main_pages/welcome.html)

Pàgina principal del Consell d'Europa per a l'*European Language Portfolio*. Ací es pot trobar materials molt útils com documents i articles sobre el per què i el per a què del Portfoli, guies per al desenvolupament, bibliografia, trobades internacionals, els nivells comuns de referència, etc. A més, cal destacar en esta pàgina els enllaços a Portfolis de molts països d'Europa.

- **Altres referències**

COUNCIL OF EUROPE (2001) *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.

CASSANY, D.; ESTEVE, O.; MARTÍN, E. I PÉREZ-VIDAL, C. (2003) *Portfoli de llengües para secundaria y Guía-portfoli para docentes*. MEC. Es pot consultar en:

http://aplicaciones.mec.es/programas-europeos/jsp/plantilla.jsp?id=pel_docs

CASSANY, D. Usando el Portfoli Europeu de las Lenguas (PEL) en el aula (2002) *Mosaico. Revista para la Promoción y Apoyo a la Enseñanza del Español*. Nº 9. Dic. pp17-24. Es pot consultar en:

http://www.sgci.mec.es/be/media/pdfs/articulos/Mosaico09_2.pdf

CENOZ, J. I GENESEE, F. (1998) *Beyond Bilingualism: Multilingualism & Multilingual Education*. Clevedon: Multilingual Matters Limited.

CONDE MORENCIA, G. (2002) Desarrollo del Portfoli europeo en España. *Mosaico. Revista para la Promoción y Apoyo a la Enseñanza del Español*. Nº 9. Dic. pp.8-12. Es pot consultar en:

http://www.sgci.mec.es/be/media/pdfs/articulos/Mosaico09_2.pdf

CUMMINS, J. (1994) Knowledge, power and identity in teaching English as a second language. En GENESEE, F. (ed.) *Educating second language children. The whole children, the whole curriculum, the whole community* (pp. 33-58). Cambridge: Cambridge University Press.

(1999) *Immersion Education for the Millennium: What We Have Learned from 30 Years of Research on Second Language Immersion*. Es pot consultar en:

<http://www.iteachilearn.com/cummins/immersion2000.html>

HUGUET, A. I VILA, I. (1997) Nuevas aportaciones a la Hipótesis de Interdependencia Lingüística en escolares bilingües, *Infancia y Aprendizaje*, 79, pp. 21-34.

LITTLE, D. I SIMPSON, B. (2003) *European Language Portfolio. The intercultural component and learning how to learn*. (Vore: <http://www.culture2.coe.int/portfolio/documents/Templates.pdf>)

LITTLE, D. I PERCLOVÁ, R. The European Language Portfolio: a guide for teachers and teacher trainers. Es pot consultar en:

http://www.tcd.ie/CLCS/portfolio/ELP_network/ELPguide_teachers_trainers.pdf

En espanyol:

<http://aplicaciones.mec.es/programas-europeos/docs/guiaprof.pdf>

- PASCUAL, V.; SALA, V. (1991) *Un model educatiu per a un sistema escolar en tres llengües*. Valencia: Generalitat Valenciana.
- PÉREZ ESTEVE, P. I ROIG ESTRUCH, V. (2003) *Factores para la eficacia en la enseñanza y aprendizaje de una lengua extranjera en Infantil y en el primer ciclo de Educación Primaria*. En Enseñanza-aprendizaje de las lenguas extranjeras en edades tempranas, pp. 49-72. Murcia: Consejería de Educación y Cultura. Murcia.
- ZAYAS, F. (2003) *La lengua y la literatura en el desarrollo de las capacidades de los alumnos*. En C. COLL y E. MARTÍN *Aprender contenidos, desarrollar capacidades* (pp. 103-126). Madrid: Edebé.
- ROIG ESTRUCH, V. (2004) *Enseñar y aprender inglés en Educación Infantil y Primària*. 2 Vol. Barcelona: ICE Universitat Barcelona-Horsori.
- RUIZ BIKANDI, U. (1997) Decisiones necesarias para la elaboración del proyecto lingüístico de centro. *Textos de Didáctica de la Lengua y de la Literatura* nº 13, 9-25.